

ПРЕЗИДЕНТ ПЛАНУЄ УЗБРОТТИ ТОРГОВЕЛЬНІ КОРАБЛІ

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвельт заявив, що у відповідь на безнастанні напади німецьких підводних лодок на американські, або Америкою винаймані кораблі, американський уряд узброїть свою торговельну флоту і тим способом буде обороняти свою власність перед нападами тоталітарних держав. Америка рівнож допоможе іншим американським республікам узброїти свої торговельні кораблі для тих самих цілей. Президент ще натякнув, що закн уряд зможе узброїти торговельні кораблі, треба буде змінити Невтральностей Закон. Він не сказав, чи адміністрація домагається цілковитого анулювання згаданого закону, чи лиш його зміни. Від кількох днів визначніші представники уряду, в тому числі й секретар стейту Гол, заявляють, що для успішної доставки воєнних матеріалів до Англії потрібно є аревідувати або цілком знести Невтральностей Закон.

УСУНЕННЯ НЕВТРАЛЬНОСТЕВОГО ЗАКОНУ ОЗНАЧАЄ ВІЙНУ — КАЖЕ НОРИС

ВАШИНГТОН. — Сенатор Норис, безпартійний лідер з Небраски, заявив, що знесення Невтральностей Закону означатиме війну й висловив сумнів, чи Конгрес буде в теперішній час за війну. Норис, що є садиноким сенатором, який голосував проти участі Америки у війні в 1917. р., твердив, що він вповні годиться з урядом в справі свободи моря як рівнож щодо помочі Англії та Росії. Однаже узброювання торговельних кораблів й висилання їх до пристаней воюючих країн, дасть Німеччині нагоду, згідно з міжнародним правом, нещадно затоплювати американські кораблі, що означатиме війну. На його думку, Америка не повинна давати притоку до війни.

ВИКАРД ВЗИМАЄ ДО НЕГАЙНОЇ ВИСИЛКИ ХАРЧІВ ДО АНГЛІЇ

ВАШИНГТОН. — Секретар республіки Вікард, зізнаючи перед спеціальним комітетом палати послів, заявив, що Америка мусить вислати до Англії в найближчих місяцях харчів, вартості одного біліона, бо інакше Велика Британія може програти війну. Він представив харчеву ситуацію Великої Британії та на основі статистики ствердив, що якщо Америка не вишле нечайно великої кількості харчів, то це готує вплинути дуже відомо на хід англійської оборони.

ВБИТО 8 МЕКСИКАНЦІВ В РОБІТНИЧІЙ ДЕМОНСТРАЦІЇ

МЕКСИКО СІТІ (Мексико). — Мексиканські війська, що берегли палату президента Авілі Камачо, вбили підчас вуличної демонстрації 8 робітників. Згадані робітники є членами юнії амуніційних робітників, які протестували проти генерала Камберуса, голови фабрики амуніції, за эле поведення з ними при праці.

АМЕРИКАНСЬКА ДИПЛОМАТИЧНА МІСІЯ ПРИ „ВІЛЬНИХ ФРАНЦУЗАХ“

ВАШИНГТОН. — Подають, що уряд Злучених Держав Америки задумує вислати в найближчій будучині дипломатичну місію до Французької Екваторіальної Африки, що є під зверхністю ген. де Голя та його „Вільних Французів“. Хоч така акція буде першим офіційним звязком Америки з ген. де Голем, то це не означатиме, що Америка визнає правно комітет де Голя. Як відомо, Злучені Держави Америки далі визнають уряд Петена.

ГОЛ ПЕРЕДБАЧУЄ ПЕРЕМОГУ ДЕМОКРАТІЇ

НЮ ЙОРК. — Секретар стейту Кордел Гол, пишучи статтю в новому журналі „Вільний Світ“, запевдає, що теперішня війна закінчиться розгромом тоталітарних держав, а перемогою демократії. Він стверджує, що ця війна буде, можливо, дуже довгою й буде вимагати надзвичайних зусиль всіх народів, однаже в вйсліді вона дасть „кращий день“. В новому журналі, де крім політичних, економічних, військових і історичних статей, є також описи життя народів під німецькою окупацією, пишуть визначні європейські та американські державні мужі та знавці. В першому числі „Вільного Світа“ є статті Е. Бенеша, Карла Сфорци, Дюранто, д-ра Батлера, президента Колумбійського університету й др.

КНЯЗЬ І КНЯГІНЯ ВИНДЗОРУ ПРИБУЛИ ДО АМЕРИКИ

МАЯМІ (Флорида). — Князь і княгиня Виндзору прибули спеціальним літаком з Бермуд до Маямі, звідки поїдуть на шість-тижневі вакації по Америці й Канаді. Витавочі через радіо Америку, князь зложив в імені англійського народу подяку Америці за всю поміч, яку вона дає воюючій Англії.

ГВІЛЕР АТАКУЄ ЧОРЧИЛА

ПОРТЛЕНД (Орегон). — Сенатор Гвілер, виступаючи на вічу, влаштованому з рамені організації „Америка перша“, гостро заатакував Винстона Чорчила та заявив, що йому не можна вірити. Він казав, що нині не можна вірити Гітлерови, Муссолінію, Сталінові, а також Чорчилеві. Пригадуючи своє вороже становище до фашизму, Гвілер твердив, що тоді, коли він виступав проти фашизму, Чорчил писав, що він сам був би фашистом, колиб жив в Італії, а лорд Геліфекс полював з Герінгом.

УНЕВАЖНИТИ НЕВТРАЛЬНОСТЕВИЙ ЗАКОН, А АРМІЮ ПІСЛАТИ ТАМ, „ДЕ ТРЕБА“ — ДОМАГАЄТЬСЯ НАКС

Виступаючи з промовою при спусканні нового воєнного корабля „Месечусет“ в Квінсі, Масс., полк. Накс, секретар маринарки, заявив, що конгрес повинен негайно уневажнити Невтральностей Закон, та дати урядові дозвіл посилати американську армію „де треба“. Висловлюючи великий песимізм щодо більшовицьких успіхів в боротьбі з Німеччиною, Накс казав, що „ми не будим реалістами, якщо ми не признали, що вигляд на перемогу тої сторони, котра бється з тоталітарними державами, представляється нині в дуже загрозливому положенню. Ми без вагання повинні уневажнити Невтральностей Закон. Бо найважливіше, щоб могли післати поміч туди, де її найбільше потрібно. Нашим завданням є тримати війну здалека від берегів Америки, тому даймо вільну руку начальному командантові збройних сил“.

Департамент маринарки не подав подрібних деталей про новий воєнний корабель „Месечусет“. Здогадуються, що він є подібний до „Норт Каролайни“ й „Вашингтону“, які недавно збудовано.

АРГЕНТИНА ЗДАВЛЮЄ ПРО-НАЦІСТИЧНИЙ ПЕРЕВОРОТ

З Буенос Айрес, столиці Аргентини, повідомляють, що аргентинські війська обсадили всі важніші летунські майдани та інші стратегічні місця, щоб тим робом унеможливити державний переворот, підготований здогадливими про-нацистичними групами. Радикальний посол Равль Дамонте Таборда заявив, що заступник президента Рамон Кастільо також належає до заговорників. Аргентинські війська обсадили летунські майдани в Ель Парома, Парана, Мендоза, і ін. Летунські фабрики в Кордобі рівнож обсадило військо. Між цілим рядом арештованих старшин є полк. Е. Сустайта, пор. Кравс, знані зо своїх про-нацистичних поглядів.

Аргентинський уряд, признаючи, що військо окупувало важніші летунські майдани, заперечив, начеб то вибухло повстання. Адмірал Фінкати рівнож заявив, що йому невідомо про жадні революційні виступи. Однак від року кружляють погослови, що певна частина армії приготує державний переворот. Ця група мала бути невдоволена з внутрішньої політики уряду, а в зовнішній політиці домагається „строкої неутральности“.

СОВЕТСЬКІ ВІЙСЬКА ВИКОНУЮТЬ ПРОТИНАСТУП

Советські звідомлення говорять, що внаслідок кількох успішних протинаступів на людських фронті советська армія спинила наступ німецьких військ на Харків. На тім відтинку советська армія дістала сильні скріплення з інших фронтів, зокрема дістала піддержку від тих частин, які вирвалися зпід Києва. В околицях Києва німці втратили в убитих і ранених коло 300,000 вояків, кажуть советські звідомлення. Також в околицях Ленінграду советські сили завдали німецьким силам великі втрати. На центральнім фронті, коло Смоленська, як подають чужі журналісти, фронт почав стабілізуватись, себто обі сторони зачинають готуватись до зимової кампанії.

НІМЦІ ГОВОРЯТЬ ПРО ВЕЛИЧЕЗНІ СОВЕТСЬКІ ВТРАТИ

Німецькі звідомлення говорять, що Совети понесли в останніх днях боротьби на українським фронті величезні втрати. Вони втратили тільки в полонених 380,000 вояків. Крім того втратили 540 повзів, 2,100 гармат і відповідну кількість іншого матеріалу. Коли додати те останне число советських втрат до минулих чисел, поданих німцями, то вийде, що Совети втратили два мільони і 200 тисяч полонених, а чотири і пів мільона в убитих і ранених. Німецькі звідомлення признають, що советська оборона дуже завзята. Їх наступ на Харків звільнений. Проте вони кажуть, що як лиш битва за Київ добіжить повного кінця, то тоді великі німецькі сили, увільнені з цього фронту, вдарять на Харків і на Донецький Кряж.

ЯПОНЦІ НЕ СВЯТКУЮТЬ РІЧНИЦІ СОЮЗУ З ДЕРЖАВАМИ „ОСІ“

Японська суспільність не буде святкувати річниці заключення між Японією і державами „осі“ союзу. Зпочатку до гучного святкування готовились різні японські організації, зокрема японська фашистська організація. Але тепер, правдоподібно під тихим наказом уряду, всі вони відмовились від святкування. Лише уряд офіційно відмітить ту подію. Уряд говорить, що ту річницю треба святкувати гідно, без галасу цивільного населення. Фактично причина та, що Японія легко відсувається від держав „осі“ і шукає з Америкою та Британією порозуміння.

НІМЕЦЬКІ ВОЯКИ В РОСІЙСЬКІМ ОКОПІ. — Німецька світлина, переслана радіом з Берліну, показує, мовляв, німецьких вояків у захопленім ними російським боеім окопі, що його російські війська збудували для оборони Ленінграду. Цей окоп, мовляв, служив передовсім для оборони перед наступаючими повзави.

СОВЕТСЬКИЙ АМБАСАДОР ПРО ПОЛОЖЕННЯ НА ФРОНТІ

ЛОНДОН. — Советський амбасадор до Лондону, Іван Майський, в прилюдній мові, заявив, що положення на німецько-советським фронті „напружене і тяжке“. Він закликав „свободолюбні народи“, щоб слали Советам якнайшкорше і якнайбільше повзів, літаків, гармат і всякого іншого приладдя, бо німці велику частину цього приладдя советської армії вже знищили. Він далі говорив, що не треба занадто покладатись на дощі, чи зиму. В теперішній модерній війні багистні шляхи, чи зимові морози і сніги можна поконати і далі продовжати воєнні операції. Про німецькі втрати він говорив, що вони великі. Німці втратили в убитих, ранених і полонених від початку їх війни на советським фронті три мільони людей, казав він. Ті втрати далеко більші, ніж до того признаються німці. Але советські втрати також поважні, казав він далі. Однаже не такі великі, як це говорять німці. Та найбільше болюче відчувають Совети втрати промислових центрів, як ось Дніпрелістан. Далі Майський виправдував релігійну політику свого уряду та казав, що властиво советський уряд не забороняє людям вірити. Вірування це приватна справа кожного чоловіка. А на територіях Советів, казав він, існувало 300,000 різних християнських громад, 8,000 церков та 60,000 священників. Чому 300,000 релігійних громад мало лиш 8,000 церков і 60,000 священників, Майський не пояснював? Зате говорив, що новостворена польська армія в Советах має своїх військових католицьких капеланів.

ЦИВІЛЬНА ЛЮДНІСТЬ В СОВЕТАХ

МОСКВА. — Большевицькі „Ізвестія“ говорять, що від польсько-советського замирення советська влада випустила з концентраційних таборів коло 11 і пів тисячі цивільних громадян. Вона дозволила їм злучитись знов з іншими членами їх родин, та дала їм заняття. „Ізвестія“ говорять, що дотепер видано на поміч цивільним полякам 600,000 рублів. Це виходило по кілька рублів на особу.

БРИТАНІЯ ПЕРЕСТЕРІГЄ ФІНЛЯНДІЮ

ЛОНДОН. — Бритійський уряд перестеріг Фінляндію, що коли вона буде продовжати війну проти Советів, навіть після того як назавд відбере всі свої втрачені передмії території, то Британія уважатиме її за свого ворога. В фінським уряді існує нині два напрямки відносно цієї справи: один хоче відбити свої території і далі не йти. Інший, з маршалом Манергаймом на чолі є за те, щоб боротись далі, доки Фінляндія не відзискає цілої Карелії, яку під етнографічним оглядом фінці вважають своєю територією.

МАСОВІ РОЗСТРІЛИ В ХОРВАТІЇ

РИМ. — Італійські газети подали вістку з „королівства Хорватії“, в якій говорять, що контролюваний німцями хорватський уряд розстріляв 50 осіб за те, що ті провадили підпольну війну з німецькими окупаційними властями. Розстріляних італійські газети назвали „жидами і комуністами“.

ЧУЖІ РОБІТНИКИ В НІМЕЧЧИНІ

БЕРЛІН. — Німецька газета праці, „Райхсбарбайтс“, говорить, що в Німеччині працює багато чужих робітників. В половині ц. р. працювало на терені Німеччини півтора мільона чужинців, в тім чверть мільона жінок. З цього числа більшість творять поляки, яких було 873,000. Друге місце займали робітники з чесько-моравського протекторату яких було 150,000, а третє робітники з Італії, в числі 132,000. Далі йшла Голандія, з числом 90,000. Крім тих цивільних робітників працювало в той сам час близько півтора мільона воєнних полонених.

НІМЕЦЬКИЙ ЗАКЛИК ДО ПОЛЯКІВ

ВАРШАВА. — Польські газети під німецькою займачиною опублікували великий заклик німців, щоб поляки, різні фахові робітники, як столярі, мулярі, електротехніки, голо- сились на піввійськову службу в німецькій армії. Їх мають висилати на советський фронт для саперських робіт. Німецька влада обіцяє їм і їх родинам різні полекші і трактування на рівні з родинами німецьких вояків. Польські газети під німецькою займачиною кажуть, що поляки повинні до тої роботи голоситись.

„НАІЗД“ НА ГІБРАЛЬТАР

ЛОНДОН. — Бритійські влади говорять, що італійські звіти про їх „наїзд“ на Гібральтар, дуже переборшені. Це правда, що вони виконали такий наїзд, але не затопили чотири великі кораблі, як це вони подавали, тільки одне мале помічне судно.

ДЕ ГОЛЬ ФОРМУЄ УРЯД

ЛОНДОН. — Командант „вільних французів“, ген. Де Голь, постановив створити повний французький уряд за границею, який на спілку з ним буде виконувати не лиш мілітарні завдання, але також чисто політичні. До того уряду буде приділене відповідне число високих державних дорадників. Далі ген. Де Голь буде старатись, щоб той уряд визнавали чужі держави, симпатизуючі з рухом „вільних французів“.

МОЖЛИВІСТЬ ЗІРВАННЯ ЗНОСИН МІЖ БОЛГАРІЄЮ І СОВЕТАМИ

АНКАРА. — В дипломатичних колах говорять, що зірвання дипломатичних звязків між Советами і Болгарією, це справа найближчого часу.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед
появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

РАТУЄМО ЯК МОЖЕМО Й ВМІЄМО

(3) Коли твердимо, що головна вина за те, що українська преса в Америці не допомагає, спадає на загал нашого суспільства, то тим не хочемо виправдувати недомагань, що є спричинювані тими, що працюють по газетах. Ні теж того, що на ту пресу назагал не звертали і не звертають пильнішої уваги, принаймні в останніх десятиліттях, такі наші люди, що повинні бути у такій справі провідними. Бо не дивуємося, коли знайдеться чорноброб, що підпавши під демогагічний вплив, гезету тільки „критикує“, шукаючи в ній завжди тільки недомагань. Але таких є теж повно і між „інтелігентами“, бо многи з них ніколи навіть не подумали, що саме вони повинні мати виразніший для недомагань, знаючи, в яких обставинах виходить українська газета. Та саме вони мають особливу приємність у тому, щоб шукати за недомаганнями, часто уроеними, бо зродженими на підставі цілковитого або слабого нерозуміння газетного діла. Усе те ми знаємо. І терпілиб це далі, якби була можливість дати біду латати. Та цієї можливості нема. Покищо „латаємо“ далі в такий спосіб, як от з нашим „понеділковим числом“. Заставлені почтовим урядом до певних змін щодо форми видавання „Юкраїнен Віклі“, яке ми збільшили згідно з бажанням, висказаним на останній конвенції У. Н. Союзу, ми мусили змінити теж і форму понеділкового числа „Свободи“. По правді, ми теж не є вдоволені цією формою. Ні тими двома українськими сторінками. Але це є хвилеве, переходове. Це є тільки тимчасовий вихід, бо суботнішнє число „Свободи“ (т. зв. понеділкове) по нашому розрахунку взагалі не мало виходити, якщо члени У. Н. Союзу не піднесуть передплати за часопис. Це ми заявляли перед конвенцією і та справа не є досі остаточно наладнана. Так тепер є, що Спілка є за те, щоб У. Н. Союз видавав „Свободу“, бо вона не може робити нових довгів, а видавати часопис на тих умовах, які їй пропонується, ніяк не може. В тому не є ніяка вина: ні Спілки, ні У. Н. Союзу, ні редакторів, ні робітників, ні менеджера. Це є тільки наслідки того, що в теперішніх обставинах видатки видавництва зросли до такої міри, що є не можливо видавати „Свободу“ при тій оплаті, яку вона дістає від членів У. Н. Союзу. В тому напрямі мусить обов'язково бути знайдений якийсь вихід. І над тим мусить заставляти не тільки уряд, але і загал членства У. Н. Союзу. Крім цього мусить зрости число тих передплатників, що платять повну передплату, себто те, що по справедливості повинен кожний платити, якщо ми бажали мати добру газету, себто матеріально сак так забезпечену, що могла б мати більше співробітників, чи користуватись працею більшого числа наших інтелектуальних сил. Поки це все станеться, робимо все, що є в наших силах, щоб вдержувати далі видавництво й дати час і нагоду цілій суспільності і всім нашим чинникам взятись за серйозний ратунок. Тому, якщо що дорожнє цією справою, так хай виявляє своє невдоволення в першу чергу в тому напрямі, що в нас є так мало таких, що думалиб про ратування своєї преси. Отже спершу ратуємо загрожене життя нашої преси, а потім реформуємо її на ліпше, або хоч робім одні й друге, себто критикуємо й ратуємо.

Д. ІВ. ГРУШКА.

ДВІЧІ ОХРЕЩЕНА

Повість з часів кріпацтва.

(16)

Вернувшись до дому, Репях сидів на призьбі, зівсавши на руки голову. Чого тільки він не передумав, та ніяк не находив своєї вини, за якуб Очеретко мусів позивати його. Горпина ж дивлячись на смуток свого старого батька теж ходила по подвір'ю мов приглушена.

— Тату! Гляньте, хто це до нас їде? — гукнула вона батькові. — Пани якісь, чи-що?... — Відчині ворота, — почув промовив він Горпині і пішов на зустріч.

— Поганяй у двір, — гукнув голова почтареві. І ридван загукотів до порога.

— Просимо до господи, — смутно промовив Репях кланяючись. І начальники повходили в хату.

— Ну, Іване Івановичу, ма-буть перше-всього будемо ро-

бити обиск, — сказав окружний розглядаючись по хаті.

— Воля ваша, — одповів голова, — чи трусити, то й трусити.

Репях почувши слово „трусити“, так і кинувся окружно в ноги.

— Ваше В-діє! — прохавсь він, — помилюйте! Ні в чім я невиний! Защо ви будете мене соромити як злодія? Я за весь свій вік солдомини чужої не займав! Защо ж ти, сусідо, на мене таку напасть зводиш?

— Постривай, старий, — озвався до нього голова, — не завіряй! Що ти солдомини чужої не займав, про-те й ми знаємо, а за що інше не ручаємось. — І перемішав Репях кланяючись до окружного. — Начальники повходили в хату.

— Присиди, дівчино, води напийся! — сказав окружний Горпині, котра стояла біля по-

рога не знаючи, в чім діло. Вона миттю кинулась, принесла кухоль і уклонившись, хотіла йти.

— Ні, постривай, дівчино, я хочу де-що у тебе розпитати, — сказав окружний придержавши Горпину. — Ну, старий, як же ти смієш нас дурити?... Тиж кажеш, що у тебе нема нічого чужого?

— Ні рісочки, хоч під присягу.

— А отсе що? — указав він на Горпину, котра стояла потупивши очі. — А пізнавай, діду Очеретко, це не твоя пронажа? Та гарненько роздивляйся, щоб не вкляпався!

— І сховив Горпину за руки та не давав їй утікати.

— Моя, то моя, — одповів Очеретко, та може ще й не моя. А як сусідова ласка не тягаться по позивах, а її хіть по волі піти, то перед Богом і перед людьми скажу, що моя різна.

— Що це таке, — не розбираючи спитав Репях, — я нічого не второпую. Що ви по-бачили на ній чуже?... — Та що чуже?! — знов одповідав Очеретко. — Те, що на ній, то все її, а серце у неї

чуже, мого сина. Так ото я тебе й позиваю. Як що хочеш віддати по волі, то віддай, а то будемо лаятись.

Репях усе ще стояв не розуміючи, в чім діло.

— Та що тут довго балакати, — знов умишався у їх розмову окружний, — ми, діду Олексію, приїхали сватати твоєї дочку за молодого Очеретченка. Тільки наперед скажу тобі, що як по волі не віддаєш, то все одно украдемо. Чи так, дівчино? — спитав він у Горпини зазираючи їй у вічі.

— Воля ваша, — одповіла та почервоніла як маківка.

— Ну, ото й добре. Давай, Іване Івановичу, мого сина, а то ми налякали старого так, що аж зубами цокотить.

Іван Іванович налив Репяху чарку, далі другу, а далі й третю.

— Ну, дочко, — забалакав Репях повеселішавши. — Що тепер будемо робити з отсими людьми? Я казав тобі: не пущай у двір, так не слухала, а тепер вибрухуйся сама, як знаєш! Ну, чого стоїш? Як жалієш батька, то шукай там якого обривка, щоб їх повя-

зати, а то чого доброго ще ограбують.

Горпина вийшла у другу хату, де стояла скриня, а старий доставши пляшку почав чистувати.

— Ну, тай налякали ви мене, Миколо Василевичу, нехай вам Бог дає на здоров'я! Так налякали, що й досі тіло тремтить.

Доки старий обноси́в гостей, Горпина винесла на полумиску винагувану з тонкого полотна рушники — старостам і шовкову хустку молодому, якого теж покликали у хату, і поблагословивши молодих загуляли по козацькому.

IX. Весілля.

У суботу, перед клечальною неділею біля Репяхової хати видно було нап'яту ятку увікчану квітками та клечанням, деб можна було на просторі парубкам та дівчатам потанцювати. Для окружного та волостних прибрали у коморі.

У понеділок, на другий день клечальної неділі, сонце освічувало Репяхів хутір, що здавався у якійсь празничній об-нові. Народ метушився по надвір'ю весь одягнений у праз-

ничну одягу, а в дворі і біля воріт стояло чимало повозок з виприженими кінями. Старий Репях теж прибравшись стояв на сінешнім порозі позираючи на ворота.

— Що воно за знак, що їх так довго не має? — промовив він до високого, старого діда у синім жупані. — А прислухайсь, куме, чи то не давники? Неначе щось давненько.

— Ідуть, ідуть! — гукнув з огорода хлопчик, — ось уже близько! — І він указав на шлях, звідки до хутора летів дорожний ридван запряжений шестернею, а за ним і другий.

Репях з дочкою і ще з декількома старими людьми кинулись зустрічати гостей, котрі прийнявши від старого хліб-сіль увійшли в хату, де за столом убраним гілцем та короваєм сиділи дружки і співали пісню, у якій прохали добрих людей привітати молоду, як рідну дитину, з тим що вона була сирота.

(Дальше буде).

Хліборобство розпочалося в Бритійській Колумбії в дистрикті Фрейзер Лейк, в 1810 р.

засяде тихо до стола і починає собі той дім малювати в своїй уяві? Хіба він не будуватиме тоді, коли той сам архітект починає на папері робити начерк дому? Хіба той дім не будувався вже тоді, коли інші люди, в інших місцях, не застановлялись та не виконували поодиноких частин дому? Саме ті найтіхші завдання при зведенні цього дому були найважливіші, каже він. А не ті найбільш галасливі, як ось удари автоматичних молотів і гуркотіння будівельних моторів.

Подібне в природі. Нищильні деструктивні сили є дуже галасливі і зарозумілі. Вони пруться на сам перед і насуваються нам на очі. Фактично ті нищильні сили є пусті і дивлячись з точки погляду Божої творчості, найбільш примітивні. І тому люди не повинні опирати своєї релігії на страсти перед тими нищильними силами, а радше опирати її на творчих, на зверх скромних і тихих сил.

Коли людина опирає свою релігію на страсти перед руйнівними стихійними силами, вона стає егоцентричною і робить себе в світі осередком всього. Страх перед знищенням своєї особи робить людей ідопоклонниками перед божками знищення. Зате релігія, побудована на тихих, конструктивних силах дозволяє чоловікові забути за свою особу, вдуматись в оточення і відчувати, що на світі є багато важніших речей від нього самого, а він сам є нічим іншим, тільки часткою цієї величавої цілості.

Такий підхід успокоює чоловіка, робить його більш зрівноваженим і щасливішим. Та понад усе — робить його ціннішим громадянином, який починає для себе працювати в той спосіб, що працює для громади. А для громади працює в той спосіб, що працює для себе. Він знайде правильне відношення між одиницею і громадою. Замість говорити, що „супроти власної особи я буду самовистарчальний“, він скаже: „Супроти власної особи я все буду чесний“.

ДЖЕРАЛД Д. РЕЙЛІ номінований президентом Рузвельтом до Краєвої Ради Робітничих Відносин.

ЛІН СТЕМБО, адвокат з Фарго, Норт Дакота, новобранний командант Американського Лейонів.

ВПИСУЙТЕ СВОІХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ІХ БУДУЧИНУ.

ЯПОНСЬКА ПРОБЛЕМА В КАНАДІ

Хочемо порушити справу, яка відноситься до одної з канадійських провінцій, але яка є важна і для Америки, бо відноситься до Японії й японців.

Отже в Бритійській Колумбії, тихоокеанській канадійській провінції живе 94% з усіх 27,000 японців, що живуть у Канаді. Справа ця набирає тепер чималої ваги з огляду на можливість війни з Японією.

Що закидується японцям у Бритійській Колумбії? На те відповідає Реджінед Г. Мік, що пише про ці справи, що Японія хоче через японців присвоїти собі Бритійську Колумбію. Він каже, що японцям в Бритійській Колумбії закладають, що в їхніх 40-річних школах учать лояльності тільки зглядом Японії.

Також закидають їм, що вони не є добрі канадійці, а тільки, що їхня рибацька флотія може статися грізною в часі війни. Японофоби кажуть, що японці під оглядом політичним остаточно під контролем Токіа, себто столиці Японії; вони мають жити так скромно як церковна миш і їхні кошти життя є нижчі від коштів життя білих, які привикли до високого стандарту життя. Тому, на гадку японофобів, треба японців відіслати туди, звідки прийшли. Білі нарікають також, що японці не респектують законів про мінімальний час праці і про мінімальну зарплату, та що вони є в стані продавати свої товари по таких цінах, з якими білі не всілі конкурувати.

Ось так наблизилась війна, що тільки загострює ось те японське питання в Бритійській Колумбії.

Офіційний представник Японської Горожанської Ліги в Ванкувері мав заявити рік тому, що „японці є лояльними в першу чергу зглядом Канади“. Він сказав ще таке:

„Якщо приїде до найгіршого і наступить удар між Японією і Великою Британією, тоді не буде компромісу щодо нашої лояльності... Я є певний, що між нами не буде ніякого, який не борючись би британсько-коломбійського побережжя проти японської флотії. Це є наша батьківщина і це є те, що ми вважаємо за лояльність“.

Та проте противники японців домагаються ще більше обмежувачів законів проти японців у Бритійській Колумбії. Знову інші, що основніше студіювали цю справу, твердять, що роблення ріжниць між горожанами японцями і не японцями доведе до створення важного питання меншини в Бритійській Колумбії. Також підкреслюють вони, що військові закони проти японців будуть мати як наслідок продовження їхнього нижчого життєвого стандарту і в той спосіб продовжитись їх, на яке жалуються білі. Та група домагається усунення всяких обмежень проти орієнтальних і надання права голосу тим, що натуралізувались або вродились у Канаді.

Середину між тими двома думками творить гадка, піднесена Юнгом Рідом і Каротерсом в їхній книжці „Канадійські Японці“, де висказується догадка про прийняття квотової системи, яка дозволяла би лиш певному, означеному відсотку японців залишатись певною ділянкою промислу. Цю систему, підкреслюють вони, „успішно“ застосували в Чехословаччині в полагоді домагань німецької меншини. Хоч на підставі „Джентельменського Договору“ до Бритійській Колумбії дозволено імігрувати річно лиш 150 японців. Бритійська Колумбія мусить це числячись з тим фактом, що її орієнтальне населення збільшується 5 разів шорше ніж біле населення. Природне збільшення японського населення в Бритійській Колумбії виносить 25 відсотків на тисячу, підчас коли біле населення збільшується менше як 5 відсотків на тисячу. Японське населення збільшилось з 22,295 в 1931 р. на 25,886 в 1936 р. Є це збільшення на 16 відсотків у 5 роках. Японських імігрантів прибуло в тім часі лиш 700.

Домінільний уряд, через замороження японських кредитів і майна в Канаді, положив у дійсності кінець всякій торгівлі з Японією. Ембарго, (заборона вивозу) наложене на того роду канадійські продукти як пшениця, метал і колодове дерево, позбавляє Японію тих канадійських продуктів, які Японія купувала в великих кількостях. Давніше канадійські експорти до Японії виносили \$25,000,000 річно.

Проте ванкуверські японці полишаються на зовні спокійні. „Ми ведемо далі наш бізнес і сподіємось всього найліпшого, пише японський бізнесмен у „Ванкувер Провінс“. „Ми не ведемо сварок з нашими канадійськими приятелями, пише він далі.“

Канадійська кімна поліції що пильно слідить за японцями, є цілковитою вдоволеною з їхнього поведіння. Знову Ко-

Поворот до Релігії

Статистика вказує, що в останнім десятилітті по всіх краях слідний поворот людей до звязку з Богом. Цей поворот до релігії набрав значних форм головно від вибуху війни. В той спосіб сповнюється щедра стара і глибока українська народна приповідка, що — „як тривога, то до Бога“. Зі страху перед будучиною, в обличчі вищих нищильних сил люди гурнуться до церкви і шукають моральної підтримки в Бозі.

Це не першина, що люди в той спосіб поступають. Від найдавніших часів страх був у людей головним товчком,

мітет Федерального Уряду, що розсліджував поведіння орієнтальних у Бритійській Колумбії, видав з початком січня б. р. заяву, якою стверджує, що на підставі його розслідів федеральний уряд є повний доволений тим, що більшість населення орієнтального расового походження в Канаді є цілковито лояльними для свого прибраного краю, або краю в котрім вродились.

Також сльство не найшло ніяких доказів, що 40 японських рідних шкіл з 3,300 учнями ширять проосвіську орієнтацію або вчать лояльності лиш до Японії. Також провінціанальний міністер освіти Вір видав заяву, що урядове сльство викавало, що в японських мовах ведених школах, усе є в порядку. Недавно міський комітет у Ванкувері розслідуючи японські школи піддав гадку, щоб усі шкільні підручники були насамперед піддані під провінціанальну апробату, заки буде їх вживати в школі, та щоб учителями в тих школах була друга генерація японців. Японці згодились на всі ті сутегії як теж і на те, щоб членови ванкуверської шкільної ради дозволено бути прийнятими на їхніх мітингах.

Усі японці в Бритійській Колумбії мусили згодитись на відбитки своїх пальців. Канадійці японського походження кілька разів зголошувались до військової служби в канадійській експедиційній армії, одначе їх не прийняли. У попередній Світовій Війні 197 японців служили в канадійській експедиційній армії.

Надіються, що в разі, колиб прийшло до війни з Японією то уряд візьме під свою контроль всі 1,500 кораблів ванкуверських японців та видасть нові міри остерожности проти можливих саботажів і шпіднажі.

що вони поклонялись Богові. Ще й нині блискавки і громи, вогні, повені, пошести й інші стихійні нищильні сили викликають серед диких народів не тільки страх, але разом і побожні, релігійні настрої. Щоб удобрухати ті сили дикі племена повидумували сотки ріжних ритуалів.

Безбожники всіх країв підкресляють це явище і говорять що релігія це ніщо інше, тільки страх перед незрозумілими, вищими силами. Коли ми зрозуміємо причини страху і навчимося перед вищою загрозою охоронятись, зникає потреба для релігійних почувань, кажуть вони.

На ту тему виголосив недавно ньюйорський священник д-р Дж. Сайзу проповідь, в якій підкреслив також і чинник страху в релігійності людей. Але він відкидає думку, начеб релігія випливає виключно зо страху перед нищильними силами. Це неприемне для самої церкви явище, коли люди шойно зо страху шукають звязку з Богом, каже він. Люде повинні самі себе провирювати і коли справді шойно страх заганає їх до церкви, вони повинні себе ґрунтовно зреформувати.

Основною вірування повинні бути скорше тихі, негаласливі, будуючі чинники ніж крикливі деструктивні. Не грим, блискавка, повінь, вогонь, пошесть, повинні настроювати чоловіка релігійно, а скорше раніша цвітка, яка свою голловку висуває з трави від теплої сонячної проміння. Хіба ріст цвіткі, яка, здається, з нічого прибирає такий гарний вигляд, або ріст якоїсь іншої рослини, чи істоти, не містить в собі більше чару ніж гуркіливий грим, що потрясає повітрям, або осліплююча блискавка, що розпорозе небозвід? Чому саме страхи повинні, що випливає з берегів і сердито рве все докору, має бути більшим джерелом релігійного настрою, ніж ті рослини і дерева, які по обох берегах ріки довгими місяцями, а навіть роками, гнані якоюсь чудовою, досі незрозумілою для нас силою до гори, вспинались? Чому війна, яка вбиває наші тіла, має бути імпозантнішим виявом трансцендентних сил, ніж само життя нашого тіла, биття серця, чинність ума, зворушення нервів?

Д-р Сайзу ставить цікаве порівняння з будівництвом дому і питає, чи дім будеться шойно тоді, коли ми чуємо гуркотіння молотів і удари сокири? Хіба дім не починає будуватись вже тоді, коли архітект

НА РІЖНІ ТЕМИ

БЕТЬСЯ В ГРУДИ.

Сенатор Джералд П. Най виступав оноді в Брукліні з промовою про американську загрози політику. Велику частину своєї промови присвятив обороні летуна Чарлса Ліндберга й себе самого перед закидом антисемітизму.

В цій обороні сенатор Най запевняв своїх слухачів, що в ньому ні в летуна Ліндбергу нема ні крихітки антисемітизму.

Сенатор Най, кажуть, старий політик, а прецінь він думає, що як чоловік удариться в груди й закланеться, що він когось любить або когось ненавидить, то йому зараз повірять. Як би люди мали справді любов до того, до чого любив вони заявляють, тоді демократами були би всі, що себе демократами проголошують, а члени німецько-американського Бунду були би найкращими американськими патріотами.

ЗНАЄ КРАЩЕ.

Ліндберг говорив свого часу в своїй промові в Де Мойн, що жиди роблять заходи, щоб втягнути Злучені Держави в війну.

Соціалістична Партія Америки відповідає йому, що є жиди, які є за приступлення Америки до війни, але не є жиди, які є проти цього.

СЛУШНО ЧИ НЕ СЛУШНО?

Каже в своїй заяві соціалістична партія, що неслухно винувати всіх жидів за провонання не становище деяких жидів.

За цією думкою про справедливість є погляд, що за становище поодиноких жидів в користь війни можна винувати лише тих жидів, що такс становище займають.

Це становище стоїть у різкому протиставленні з іншим становищем, яке тепер різко займає нацистичний уряд. Він видав недавно приказ, щоб жиди носили на руках опаски з змійкою Давида й написом: „Жид“. За ненешення таких опасок жидівськими дітьми мається карати батьків.

В ЯКІЙ ЦІЛІ?

Як доносять жидівські газети, головний антисемітський нацистичний часопис, подає з погоди вступлення німецьких військ на українську територію відозву до українців, нищити жидів.

„Хвалить“ при тому українців як історичних запеклих ворогів жидівства.

Який наслідок може мати такий апел, можемо легко догадатися. Передовсім поспувавши це більше українсько-жидівські відносини. Отже цілком чиста провокаційна. Чи не пораб українцям сказати німцям, щоб держалися своєї політики, а в чужу не пхалися?

САВЛО ЧИ ПАВЛО?

Нападає Вірджінію Гайда, речник Мусоліні, на Джерарда Поле, власника італійської газети в Нью Йорку „Прогрес“, за те, що він недавно тому виступив у своїй газеті проти політики Мусоліні.

Називає при тій нагоді Гайда Пола новим наємником американського бізнесу, рекрут в армії торговців війни, тощо.

Тимчасом „Ль Мундо“, нова італійська газета в Нью Йорку, звертаючи увагу на протимусолініський заяву Джерарда Поле, пригадує, що цей Поле через довгі роки попірав Мусоліні й фашизм. Чи можливо повірити, — питається ця газета, що Поле справді так нагло й широко навернувся до демократії?

УКРАЇНСЬКА СПРАВА В ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНІ

(Передане з Української Радіо-Передачі Даблю-Джей - Ел-Бі в Дітроїт, Міш.).

В часі, як війна охоплює ширший світ і шаліє з неімовірною жорстокістю на со-ветських фронтах, з ріжних міжнародних, а останніми часами і з українських джерел, надходять нові вісті, зв'язані з українським питанням.

Поза ріжні провокації й наклепи на український визвольний рух, а навіть на українців і їх організації в Америці з сторони деяких американських журналістів, які або зовсім не знають української справи, або ставляться до якихсь мотивів ворожо до українців, та поза ріжні фантастичні пого-лоски, друковані останніми тижнями у швейцарській та французькій пресі відносно німецьких планів щодо України, в українській пресі було помі-шене останніми днями автентичне донесення, як з міжнародних так і українських дже-ред, про німецьке вирішення будучої долі Галичини.

Кілька тижнів тому на дуже парадній конференції у Львові, влаштованій нацистичною окупаційною владою, в якій взяли участь представники окупаційних армій Мадярщини, Словачки та Румунії і на яку покликані теж представники українців Галичини, німецька влада офіційно проголосила прилучення Галичини до Генерал-Губернаторства або точні-ше словами до Польщі під німецькою окупацією.

Українська преса в Америці й Канаді подала за „Краківськими Вістями“, часописом, який видається в Кракові, що українські представники, присутні на цій конференції, не висказали протесту проти цієї самовільної й не згідної з во-лею українського народу пар-целяції української землі нім-цями.

Це є річ само зрозуміла. Пі-сля попереднього вирішення-вання німцями українських на-ціоналістичних провідників у Львові й вивезення їх до ні-мецьких таборів, українським представникам Галичини, ок-руженим з усіх сторін окупа-ційними німецькими, мадярсь-кими, словацькими та румун-ськими арміями, не оставало нічого більше, як пасивно мов-чати на доконеані німцями на-сильство над частиною украї-нської землі.

Проте українці в Європі, як і в решті світу, не погоджу-ються з доконанням німецьким насильством і нині шукають відповіді на це, що може за-

ключати в собі це німецьке рі-шення?

Беручи досвід з попередньо-го, хочу вказати на дві напрям-ні, по яких може зміряти ні-мецький нацистичний уряд.

Якраз два роки тому після розбору Чехословаччини, Гіт-лер згодився був на створення автономної республіки Кар-патської України, якої права були застережені віденським арбітражем. Та однак, як Гіт-лерови було треба зліквідува-ти українську ірриденту, щоб до-битися трактату з Сталі-ном, а рівночасно заспокоїти апетит мадярів та позискати їх поміч для своїх будучих планів на сході, Гітлер видав Карпатську Україну мадярам.

Тому, що призначення німець-кою окупаційною владою по-садином чи адміністратором міста Львова українця в особі д-ра Юліана Полянського є зовсім аналогічним до створення уряду Карпатської Укра-їни з президентом д-ром Воло-шиним на чолі, три роки тому. Як тоді так і тепер, Гітлер ви-користовує змагання безбо-ронного українського народу до „самостійності в певних ні-мецьких цілях.

Призначення українця тепер в Галичині певних адміністра-ційних позицій та дозвіл на свободний національно-куль-турний розвиток, як і протегу-вання свободи віро-ісповідан-ня, це для Гітлера є тимчасо-ва, переходова стадія, це є „кор-откий німецький „сайд-шів“, щоб забавити українців і розбурхати їх революційний визвольний рух, для німців дуже не пожаданний на запілля їх офензивної проти Советів.

Рівночасно визнаючи украї-нський характер столиці Га-личини, міста Львова, через призначення посадином украї-нця, Гітлер вдає в амбіцію поляків, яких бажає позиска-ти на свою сторону.

І ось тут приходить на чергу можливість першої напрямної в політиці нацистичного уряду супроти центральної Європи. Щоби розбурхати польську о-позицію внутрі та роздвоїти і так роздвоєну польську опі-нію за границею, Гітлер, через прилучення Галичини до Поль-щі, зробив крок доброї волі в напрямі поляків. На мою дум-ку, Гітлер, щоби заспокоїти поляків, які в теперішнім кон-флікті представляють певну силу й мають політичні впливи в світі та позискати їх для „се-бе, готов навіть піти так дале-

ко, як дати полякам новий ко-ритар до Чорного моря через Дністер по території викроє-ний з української землі у вина-городу за втрачені польські території, які Гітлер включив до Німеччини.

Це не є жадною тайною, що Гітлер старається загостити поляків та що нацистичний у-ряд, шукаючи польського Квіслінга, веде з певними польськими колами в Польщі під німецькою окупацією по-стійні переговори, про що до-носили вже нераз ріжні загра-ничні кореспонденти й сама ні-мецька преса.

Немає тому двох питань що-до цього, що Гітлер буде ста-ратися даліше коштам украї-нських територій досягнути за-миріння і спокій в централь-ній Європі і коштом українсь-ких земель, видертих від без-боронного народу, позискати інші підбиті народи, як поля-ків, мадярів, румунів і слова-ків для своїх планів заведення нового ладу в Європі під ні-мецькою домінією. Чи вдасть-ся Гітлерови обдурити поля-ків, як вдалося йому обдурити словаків, мадярів та румунів, це є саме важке питання і для українців.

А тепер пригляньмося дру-гій напрямній у політиці наци-стичного уряду супроти цен-тральної та східної Європи. Американський журналіст, В. Б. Корней, у своїй статті (Гіт-лере Піс Мен) „Гітлерова Ми-рова Мапа“, поміщений у Ко-лері Магазині з 13 вересня на підставі німецької мапи „Ное Карте фон Европа“ подає та-кі плани Гітлера щодо нового розподілу Європи:

Якщо поляки не згодяться піти на руку Гітлерови, тоді Польща буде цілковито зреду-кована до території історичної Конгресівки, себто провінції довкола Варшави, під повною домінією Берліну. Україна то-ді стратить не тільки половину або більшу частку західних зе-мель, але теж велику частку Правобережжя. Бо тоді Німеч-чина прилучить більшу частку Галичини включно з Львовом до Німеччини. За участь і по-міч у війні проти Советів Руму-нії отримає не тільки цілу Бу-сарабію, але теж частку Укра-їни між Дністром та Богом включно з Одесою (для Укра-їни німці побудують більший порт в Миколаєві), а Мадяр-щина отримає Буквинну, По-кутті з Коломиєю та частку У-країни поза Збручем вище ру-мунської території аж до Вин-ниці й ріки Бога.

Україна, яка не матиме само-стійності, а тільки національ-но-культурну автономію і буде німецьким губернаторством, для якої губернатор вже при-значений в особі д-ра Розен-берга, Гітлерового дорадника для східних питань, сягатиме на схід по ріку Дон, на півночі остане нинішня советська гра-ниця, а західна границя нової німецької України йтиме по лівім березі ріки Бога від Чорного моря до джерел При-п'яті і берегом Прип'яті на пів-ніч а опісля на схід. Після пля-ну Гітлера Росія теж зникне з лиця землі, а остане в Європі тільки давнє московське кня-зівство, як провінція довкола Москви. З багатої території над Волгою (півсередній та до-лішній бігом), яку заселяють від часів царині Катерини ні-мецькі колоністи, Гітлер зро-бить нову німецьку колонію, німецький „Ост-Райх“, чи там Нова Австрія. Територія на схід від Дону, себто Кубанщи-на, яку замешкують українські козаки, та під-Кавказзя припа-дуть Туреччині, якщо вона пристане до планів Гітлера.

Повищий розподіл сході Європи, який я подаю за аме-риканським журналістом час-тинно, бо тільки у відношенні до України, може видаватися для багатьох божевільною фантазією. Та не дурім себе, бо це не є фантазія в концеп-ції Гітлерової Нової Європи, а навпаки догматична розвязка

після німецького думання та німецьких інтересів.

Якщо Гітлер виграє війну в Європі, Україна буде засудже-на на довільну парцеляцію, а український нарід, скільки йо-го остане після війни, вимор-дування, масового населення більшовиками, голоду та по-шестей — відбуде після пляну Гітлера репатріацію і буде виселений з території, видер-тий від нього, до центральної України, як німецького губер-наторства.

Та щоб перевести в життя свій плян Нової Європи, над якою пануватиме „німецький над-нарід“, Гітлер вперед му-сить виграти війну, бо інакше його пляни не варта й паперу, на яким він начеркнув „Ное Карте фон Европа“.

І ось тепер питання, чи Гіт-лер виграє війну. Прийшов са-ме час для українців застано-витися дуже серйозно над цим питанням. Хто щоденно й си-стематично стежить за світо-вими подіями, за міжнарод-ною політикою та воєнними посушеннями на всіх фронтах, той мусів прийти до заключен-ня, що в нинішній ситуації є дуже велика подібність до си-туації з 1917 року, на пере-додні вступлення Злучених Держав у війну.

Остання декларація прези-дента Рузвельта, в якій він дав приказ американській флотії стріляти на вид до німецьких та італійських воєнних кораб-лів, якщо вони покажуться на морських зонах, уважаних за необхідні для оборони обох Америк, завела Гітлера в спіну вулицю, як колись завела кай-зера воєнна декларація покій-ного президента Вільсона. Між-народні дипломати є цієї дум-ки, що Гітлер був би боже-вильний зачиняти в теперішній ситуації стріляницю з Амери-кою. Знову ж дозволити, щоб американські воєнні матеріали свobodно напливали до Англії, а тепер і до Советів, цеж для Гітлера означає програання війни. Навіть турецька преса, яка є ще найбільш обережна в подаванні опінії щодо Німеч-чини, негайно, після радіові-домови президента Рузвельта, заявила в один голос, що Ні-меччина знайшлася точнісінь-ко в такому самому положенні як в 1917 році перед програ-нням війни.

Як тоді армії кайзера пере-магали довгий час на всіх фронтах аж застрягли у фран-цузьких Аргонах, так і тепер легіони Гітлера перейшли пе-реможено майже цілу Європу, але застрягли в російських бо-логах. Понад всякі сподівання німецької команди Совети по-ставили такий сильний опір і показали такими впертими й фанатичними у дефеєзиви, а при тім виступили з так вели-кими механічними запасами, що Гітлерови нині прийшлося ужити всіх своїх сил та за-прягти всі свої воєнні матері-яли, щоби розбити червону ар-мію, а це вже є кроки над пропастью.

Це є правда, що Гітлер за-хопив велику частку советської території з головними індуст-ріальними містами, що посу-нув свою офензиву далеко в гліб України і Росії. Це є правда, що в часі, як говорю-чі слова, німецька армія здо-була старинну столицю украї-нських гетьманів, Чернігів та йде на Конотоп, загрожуючи не тільки повним оточенням Коева, але теж оточенням армії Буденного між лівім бе-регем Дніпра, Чорного та А-зовського моря. Однак це ще не доказ, що німці виграють війну з більшовиками. Німцям прийдесть ще довго здобува-ти Ленінград, Кронштад, Ки-їв та Одесу, не говорячи про Москву, до якої німцям ще досить далеко.

І нині показується більш, як певним, що війна на советсь-кій фронті потриває ще дов-гий час і може закінчитися взаїмним знищенням обох диктаторів, ривалізуючих між собою у планах панування над

світом систем: нацистичної та комуністичної.

Воєнна ситуація в Советах вказує дуже сильно на можли-вість, що може повторитися історія першої світової війни, а саме, що Гітлер може розби-ти червону армію, але проте війну програти.

А після такого звороту об-ставин зачнуться негайно в ці-лій Європі національні, револю-ційні протести проти німецької окупа-ції та творення нових держав освободженими народами.

І саме тепер є на черзі важ-не питання. Як український на-рід буде приготований стріну-ти нову ситуацію і чи взагалі він буде приготований? Чи може знова повториться істо-рія 1917—1918 років, після чого судба української дер-жавності має бути запечатана знову може ще на довгі роки ніж попередню?

М. Шустакевич.

Звізди Оріон є найбільше масивні й найгарячіші з усіх звізд. Обчислюють, що темпе-ратура їхньої поверхні вино-сить більш як 20,000 ступнів, підчас коли температура по-верхньої сонця виноситься лиш 11,000 ступнів.

ПОВІДОМЛЯЮ

ЧЛЕНІВ ВІДДІЛУ 341 У. Н. СОЮЗУ З ВІНДЗОР, ОНТ., Канада, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

відділу відбудуться

У ПОНЕДІЛОК, 29. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 29, 1941)

в годині 7. вечером

В У. Н. ДОМІ, 1039 OTTAWA ST., WINDSOR, ONT.

Головний секретар Д. Галиччя, який в тому часі буде в Дітроїті на зборах і на ювілею, при цій на-годі заїде також до Віндзор та буде прийнятий на згаданих організаційних зборах. Усі члени відділу повинні коначно прийти на ці збори, щоб довідатись від головного секретаря про ріжні організаційні спра-ви нашого Союзу.

П. Дуда, голов. радний У. Н. Союзу.

УВАГА! ДІТРОЙТ І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

Повідомляємо, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

відділів У. Н. Союзу відбудуться

В СУБОТУ, 27. ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER 27, 1941)

в годині 7:30 вечером

В УКР. НАР. ДОМІ, 4655 МАРТИН УЛ., ДІТРОЙТ, МІШ.

На ці збори повинні явитись обовязково відділові урядники, делегати на минулу конвенцію і члени цих відділів: 20, 75, 94, 141, 146, 175, 183, 203, 292, 444. На зборах буде присутній головний секретар Д. Галиччя. Він говоритиме про біжучі завдання У. Н. Союзу, а також подасть докладні пояснення про нові діячі ро-ди обезпечення. Отже просимо всіх урядників і членів взяти численну участь у тих зборах, а таксамо при-вести зі собою знайомих, що ще не є членами У. Н. Союзу.

Д-р А. Т. Кібзей, гол. контролёр
В. Дідик, гол. радний

BRONX, N. Y. PREMIERE BRONX, N. Y.

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКОВНА ГРОМАДА в БРОНКС, Н. Й.

675 East 183. St.

висвітлює дві нові звукові ФІЛЬМИ в Церковній Галі, 675 Іст 183. Ст. в Бронкс, в неділю, 28. вересня (September 28, 1941) точно в годині 6. вечір:

1. РЕЛІГІЙНЕ І СОЦІАЛЬНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ в Бронкс. (На філь-ма звукова-копювання, що вийшла з Лабараторії „Кодак“, пред-ставляє релігійно-патристичне життя Української Колонії в Бронкс, красу ново-збудованої Бронкської Воскресенської Церкви, Свято-вання Дня Подяки, Дітчий Празник в день св. Миколая, активність Молодецького Клубу, українські танки, народні і церковні співу).
2. ЧОЛОВІК ЗПОНАД НАШОЇ АТМОСФЕРИ, або МОЛИТВА ЛЮДИТ-ЗАЛІЗО. (На фільма звукова, збудована в Англії, представляє жи-ття Богомольця з Норвегії, надзвичайно сентиментальні сцени).
3. Закінчення: БАЛІ під оркестру Петра Протасевича.

Отримати запрошується шановну українську публіку з Бронкс і до-лини міста прийти на повний фільмовий картини і Балі в неділю, 28 вересня 1941., в год. 6. вечір. Всіх широко вивітаємо. Комітет.

ПРИ ЗАМОВЛЕННІ, ВИРІЖТЕ ЦЕЙ КУПОН НА КРОПКОВАНИЙ ЛІНІШ І ЗАШЛІТЬ ЗО СВОІМ ЗАМОВЛЕННЯМ.

ДО КНИГАРНІ „СВОБОДИ“

Р. О. 346, JERSEY CITY, N. J.

Посилаю осьтут _____ доларів моні-ордером (чеком) і прошу вислати мені _____ примірників

Історії України проф. Михайла Грушевського в ан-глійським перекладі.

Ім'я _____ проситься писати виразно

Адреса _____

Місто _____ Стейт _____

МІЛІОНОВИЙ ПОЖАР.—Стопли диму піднялися по-над шікаговські хмародери, коли над рікою Шікаго зайнявся магазин. Згоріло в них товарів вартості мільона доларів.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ БРИТЕН, КОНН.

Освідомляймо молодь.

Головним і пекучим питанням цілої української еміграції — це справа нашої молоді. Ця справа набирає сьогодні великої ваги й гостроти. Провідники організацій, установ і громад намагаються якось розв'язати ці проблеми, бо від виховання молоді залежатиме наше організаційне життя; від того виховання залежить, чи наша молодь стане свідомими й активними громадянами.

Однак з жалем мусимо ствердити, що ця справа є надалі нерозв'язаною. Дотеперішні успіхи наших провідників є дуже незначні. Куди не глянемо, побачимо, що більшість нашої молоді опинилася поза рамками організованого життя. Ця молодь не знає сторії її батьків; не знає про багаті культурні надбання їхньої вітчизни, не знає нічого про шляхотні й демократичні змагання тої країни, з якої прибули тут їхні родичі. Українські вечірні школи, які тут і там отримували, скоро замикались, бо не знайшли всебічної підтримки з боку самої молоді як і старшого громадянства. Вкінці діяльність деякої частини старшого громадянства, оці громадсько-політичні свари, інертність по організаціях та громадське й національне розбиття, це ті причини, які мали досить деморалізуючий вплив на виховання молодого покоління в Америці.

Чи дивно, що ця молодь знеохочена? Чияж це вина? Хто візьме відповідальність за теперішній стан нашої молоді? Чи може, як звичайно, складатимемо вину на кого іншого, тільки не на себе самих? Не нам, мало визнаним в українських справах, відповіда-

ти на ці питання. Ми лишаємо це для вас, батьки й провідники українських організацій. Ми лиш вважаємо, що це прямо злочин, що наша молодь не може користати з так багатоті української літератури, не може запізнатися з багатоті українською культурою та ідеалами визвольних змагань українського народу. Твердити, що без того знання нашої молоді зуміє аксид оборонити та репрезентувати українське ім'я в американській пресі чи на якомусь іншому публічному форумі, це значить призначати наше недовір'я ним тих справ.

Щоб запобігти цьому невідомому явищу, та щоб запізнати нашу молодь з українською культурою, Організація Української Молоді стейту Контікат, рішила перевести протягом зимових вечерів ряд докладів, присвячених українській історії, літературі й мові. Ці доклади відбуватимуться в кількох місцевостях раз в тиждень. До тих відчитів заангажовано про. Миколу Чубатого, професора української вищої школи в Стемфорді й інших докладчиків.

Перший виклад відбудеться 24. вересня ц. р. (середа) в 8. годині вечером в Ансонії, Конн., в церковній салі, а другий в п'ятницю, 26. вересня в церковній салі, в год. 8. вечером в Гартфорд, Конн. На обидва доклади запрошуємо всю доколичину молодь, як також старше громадянство.

До нашої молоді маємо такий заклик: Нераз приходилося Тобі в серці признавати з жалем, що Тобі бракує знання української мови, історії й т. п. Через брак того знання не раз знаходишся в прикрих і неприємних ситуаціях. Нераз Ти нарікаєш на всіх і вся. На-

сторінках американської та світової преси пишеться тепер дуже багато про Україну. Невже Тебе не цікавить запізнатися з краєм Твоїх батьків? Невже Тобі не говорить бажання сказати Твому щоденному оточенню, хто були такі постаті як Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Хмельницький, Мазепа, Шевченко, Франко, Леся Українка, Грушевський і т. д.

Ні, ми віримо, що так не є. Бо знаємо, що молодь прагне пізнати світ, поширити своє знання, пізнати ближче край Твоїх батьків. Ця нагода тепер прийшла. Молодь стейту Контікат матиме велику нагоду навчитися безплатно багато річей про Україну, які її припадуть в її щоденному житті!

Оцею дорогою запрошуємо щераз молодь нашого стейту, щоб приходила на ці курси, а до нашої молоді з інших стейтів кличемо: Підготуйте подібні курси також по ваших місцевостях і громадах!

За Екзекутиву Організації Української Молоді Стейту Контікат:

Андрій Мельник,
голова;

Анна Бидляя,
рекордова секретарка.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

СКРЕНТОН, ПА. — Бр. св. Володимира, від. 162, відбуде звичайний місячний мітинг в неділю, 28. вересня, в 2. годині пополудні, в галі Українського Клубу. Проситься всіх, щоб приїшли, бо є важні справи до поладження. — Михайло Гнатів, секр.

ПІТСБУРГ, ПА. — Тов. Рогатинич, від. 396, задля браку членів, котрі не були на звичайних зборах 21. вересня, відложив збори на 28. вересня, на год. 2:30 пополудні, в домі Петра Бекін, 2114 Тустин ул. Напоминається всіх членів, щоб кожний заплатив місячну вkladку, бо хто не заплатив, буде суспендований з Товариства. — Уряд.

Штука друкарська стала відомою в американських колоніях тому 300 літ.

НОВИНА В ВОЄННИЙ ШТУЦІ. Парашутові війська американських маринарів приготувляються до скоропадних вправ підчас маневрів у Лейкгерсті, Нью Джерсі. Цим разом заводять цю новину, що парашутисти забирають зо собою складані ровери, щоб їх уживати за лініями „ворога“.

БЛЮКАДА НЕ ВИМОРІТЬ

Д-р Пет, професор біохемії і прокормлення на албертійському університеті, мав доклад, в якому сказав, що недавні дослідження вказали, що едмонтонці не докормлюються. За словами д-ра Пета лиш 47 відсотків едмонтонців їдять достатком. Тільки 9 відсотків едмонтонців одержують достатком живини „В“, у своїй кормі, яку вважають медичні авторитети в Б. Британії за кончену для здоров'я населення й яку то живину додано до пишеничної муки. Далше сказав д-р Пет, що 50 відсотків населення Едмонтону не одержує в своїй їді достаточної кількості товщів, а лиш 38 одержує достаточну кількість білковини (протеїни).

Щодо населення Німеччини, то його кормлять двома есенціальними поживними субстанціями, цебто молоком і картоплями і хоч в їхній кормі нема рижности їди, то це не представляє можливості вигодолення Німеччини при помочі блюкади.

Однак, говорив д-р Пет далше, очевидне голодування є в краях, окупованих Німеччиною. Люди, що голодують, правдоподобно не будуть мати достатком сили підняти бунт проти гнету. В той спосіб як бачимо перший раз в історії, мілітарна влада послуговується контролею середників поживи, щоб мати контролю над великою кількістю населення. Зате населення Британії кормиться вповні добре, за словами д-ра Пета, хоч і там не достає рижнородности в середниках поживи. Ми говоримо, казав на кінці свого докладу д-р Пет, про голодування в Європі, та що це може статися тут, бо ми є „житницею світу“. Досліді однак кажуть, що це може статися і тут.

КАНАДІЙСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ ВІЙСЬКОВИЙ КОРПУС. — Це новий уніформ жінок, що служать у тому корпусі.

ВЯЧЕСЛАВ БУДИНОВСЬКИЙ НЕ ВБІЮ ЙОГО

Запорожці найшли на шляху трупа. Поховавши, вони пішли шукати виношників. Нагнавши москалів, вони мають розгадати: чи це вони вбили? Як вони, що з ними зробити?

Читачи це оповідання, дізнаються багато про життя й воювання козаків.

ЦІНА 20 ЦЕНТІВ.
Замовляйте:
"SVOBODA"
81-83 GRAND STREET,
JERSEY CITY, N. J.

СТАНОВИЩ ІНТЕРНОВАНИХ КОМУНІСТІВ НЕ ЗМІНІТЬСЯ

Ліберальний щоденник „Едмонтон Бюлетин“ пише таке на редакційній сторінці:

Вступлення Росії до війни по стороні адіянтів цілком не зменшає вини канадійських комуністів, що зістали інтерновані за підризву діяльність. Тому цілком нема ніякої правдоподібности, що їх увільнять з таборів інтернованих. Їх інтерновано не через нелюбов до Росії, але до Канади.

ФАРМИ НА ПРОДАЖ

ФАРМА, 103 АКРІВ, дім на 9 кімнат, великі будинки, 35 дійних коров, 4 коні, трактор і вся машинерія, річка на фармі. Ціна за все \$20,000. Половина готівкою. Дохід за молоко \$800 на місяць.

11 АКРІВ ЗЕМЛІ при головній дорозі, дім великий, тиждень дохід \$500. Ціна \$11,500. 221-2

Голоситись до:
L. S. VOZNE,
RINGOES, N. J.

ПЕРШИЙ В АМЕРИЦІ СКЛАД НОТ ЦЕРКОВНИХ І СВІТСЬКИХ всяких композиторів. Посида Шелько. Замовляйте Каталог і Додаток до нього. Адреса: 220-1

J. S. HEDKO,
42 Archibald St., Watervliet, N. Y.

БИЗНЕСИ НА ПРОДАЖ

НА ПРОДАЖ делікатесен і groceries, кімната назаді, парове обладнання, доріг з бізнесу \$400 тиждень. Продається через непорозуміння між спільниками за ціну \$1,800. Голоситись до:

J. T. ANSKI,
17 St. Marks Place, New York City.
Tel.: GR. 3-2223.

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ КРОВІ, НЕРВІВ І ШКІРИ, жовтуха, нирок, мочевого міхура, загальне ослаблення, пухлякості, анемія.

ЛІЧЕННЯ ГЕМОРОІДІВ НА БАЖАННЯ ХРАУ

Портал. Даром. Екзамінація і Базання Крові \$2.00. ЛІЧИМО РОЗШИРЕНІ ЖИЛИ

Генерал приступний
Dr. BURTON DAVIS
415 LEXINGTON AVENUE,
Cor. 43rd St., Fourth Floor,
NEW YORK CITY.

ГОДИНИ днів: від 9 рано до 7:30 вечером. В четвер від 9 до 4. Неділями і святами від 10 до 1.

ДЛЯ РОЗРИВКИ І ЗАБАВИ

212 ГАРНИХ ШТУК ДО 212 ЗАБАВИ
УКРАЇНСЬКИЙ ШТУКАР

кімнатка до забави й вивчення гарних й задивляючих штук ЦІНА 30 ЦЕНТІВ

НАЙКРАЩІ ЗАГАДКИ І ЗАБАВКИ

— для — СТАРИК І МОЛОДИХ ЦІНА 20 ЦЕНТІВ

ЗА ОБІ 50 ЦЕНТІВ.

Замовляйте:
"SVOBODA",
81-83 GRAND STREET,
P. O. Box 346
JERSEY CITY, N. J.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛАДЕЛЬФІО

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.

Tel. Market 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І ВНОЦІ

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з цією прегарною металеною труною, двома астами, кариленом, балсамуванням, вкриттям Похоронного Дому і т. д. \$295.00

Все, чого треба, з вишком однієї й належитості за церковну відправу в цвинтар.

S. KANAI KAIN
433 State St., Perth Amboy, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4648

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга шира і чесна

383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.,
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

Branch office (Філія):
969 SOUTH BROAD STREET,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

заряджує погребам по ціні так низькій як \$150.

Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.

Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.

Tel.: Orchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE,
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.

Tel.: Melrose 5-6577

БИЗНЕСМЕНІВ ПІДПИРАЄ СВОІХ

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМ САМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЕТКУ ЦЕЙ ОРГАНІЗАЦІ.

АРМІЯ БЕЗ ЗБРОЇ. Підчас маневрів у Луїзіані показалася недостача військового матеріалу. У багатьох випадках гармати треба було маркувати деревляними „гарматами“, осадженими на автах. На світлиці в цей спосіб замарковано протилетичну гармату.

ТАРЗАН, ч. 407. Розстріляна чета.

THROUGH THE MOON-LIT FOREST THE APES OF TARZAN'S TRIBE SPED TO HIS RESCUE.

Через освічену місячним сйвом ніч, малпи поспішали в напрямку, звідки чули голос Тарзана, щоб йому прийти з помічю.

MEANWHILE, TARZAN ENGAGED THE SAVAGE CHIEF IN TALK, TRYING TO GAIN TIME; OTHERWISE THE APES WOULD COME TOO LATE.

Тимчасом Тарзан старався ріжними розмовами і заввагами якнайдалі продовжити час, щоб дати змогу малпам прийти на місце.

BUT THE OLD CHIEF WAS TOO NERVOUS. HE COULD NOT FEEL SAFE UNTIL THE JUNGLE LORD WAS DEAD.

Але ватажок був дуже нервовий. Як довго Тарзан жив, він не був безпечний. Він міг успокоїтись лиш тоді, колиб бачив Тарзана мертвим.

HE BARKED A COMMAND. AND THE FIRING SQUAD OF ARCHERS RANGED THEMSELVES BEFORE THE APE-MAN.

Тому він своїм підвладним видав короткий приказ, щоб готувались до виконання засуду смерті. Дикунки натягнули стріли.